

COM'ON
EUROPE

CARTEA ALBĂ

a
bugetării participative
de tineret în Europa

CONȚINUT

A. CONTEXT	.4
CONTEXTUL REȚELEI CAPITALELOR EUROPENE ALE TINERETULUI	.5
Viziune, filosofie	.5
Misiune	.5
Obiective	.6
B. FUNDAMENTARE	.6
CE ESTE BUGETAREA PARTICIPATIVĂ?	.8
Istoria bugetării participative	.8
C. VIZIUNE ȘI PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU EUROPA	10
CARE ESTE PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI EUROPA ÎN GENERAL?	10
CARE ESTE PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU STATELE MEMBRE UE, EEA ȘI STATE PARTENERE?	10
CARE ESTE PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU LUMEA ÎNTREAGĂ?	11
D. METODA CREĂRII ȘI DEZVOLTĂRII BUGETĂRII PARTICIPATIVE PENTRU MECANISME DE TINERET	11
DE CE LOCAL ÎN MOD SPECIAL?	11
CÂND AR TREBUI SĂ FIE LANSATĂ O BUGETARE PARTICIPATIVĂ DE TINERET?	12
Facilitatorii (sau mentorii)	16
Care este dimensiunea ideală a unui proces BPT?	21
Finanțare directă sau indirectă pentru inițiative?	22
E. CE IMPACT POATE SĂ ADUCĂ BUGETAREA PARTICIPATIVĂ PENTRU EUROPA?	23
F. PAȘII URMĂTORI ȘI CONSULTĂRI	26

A. CONTEXT

CE ESTE ACEASTĂ CARTE ALBĂ?

O carte albă este un raport sau ghid autorizat, care informează cititorii pe scurt despre un subiect complex și prezintă viziunile organului emitent despre acesta. Rolul ei este de a ajuta cititorii să înțeleagă o temă, să soluționeze o problemă sau să ia o decizie.

Cartea Albă a Bugetării Participative pentru Tineret în Europa este un document cadru, creat în contextul inițiativei și a efortului strategic COM'ON EUROPE – Platforma Europeană de Bugetare Participativă de Tineret.

CE ESTE COM'ON EUROPE?

SCOPUL programului **COM'ON EUROPE** este să creeze un cadru *open source* pentru orașe europene care doresc să implementeze procese de bugetare participativă, ale căror grup țintă sunt tinerii, nu doar ca inițiatori și creatori, ci și ca factori de decizie. Programul dorește totodată să creeze o platformă pentru cooperare între orașe care au aplicat sau doresc să aplice în viitorul apropiat procese asemănătoare. Proiectul dorește să-și atingă aceste obiective până iunie 2019.

OBIECTIVUL GENERAL al programului **COM'ON EUROPE** este să contribuie la îmbunătățirea participării civice a tinerilor în viața locală prin mecanisme de bugetare participativă la nivel local. Proiectul va contribui la ridicarea spiritului de creativitate, asociativitate, de antreprenoriat și de comunitate prin oferirea unui mediu sigur pentru planificare și prezentare ca și grupuri informale cu proiecte mici și mijlocii, în timp ce primesc fonduri de la conducerile orașelor sau alți factori și surse de fonduri și delegarea deciziilor către comunitatea locală despre inițiative are ar trebui să fie suportate prin acest proces.

Obiectivele specifice sunt:

- 01: a crea un cadru general clar pentru a ridica nivelul de participare civică a tinerilor prin procese de bugetare participativă de tineret în comunități urbane, bazate atât pe teorie, cât și pe practică, care conectează politicile europene de implementări practice la nivel local, iar pe de altă parte, experiențele locale sunt ridicate la nivelul european (LOCAL-EUROPEAN),
- 02: a oferi medii urbane participative pentru tineri și pentru autorități publice, bazate pe încredere, asistență și acces ușor și cu contribuția activă a societății civile (DECIZIE, VOT), și de a ajunge la tineri și a le ajuta să-și pună creativitatea în folosul îmbunătățirii vieții urbane (IDEE, INIȚIATIVĂ).
- 03: a ajuta alte orașe în adoptarea proceselor participative similare și consolidarea colaborării orașelor din Europa (în mod special cele implicate în Rețeaua Capitalelor Europene ale Tineretului) pe tema participării de tineret prin crearea Platformei Europene de Bugetare Participativă de Tineret (prima dată un Centru European de Participare a Tinerilor,

Registrul Participării Tineretului European și o metodologie și un toolkit care poate fi folosit liber (REȚEA, CADRU)

Proiectul COM'ON EUROPE unește două procese: participarea tinerilor în viața publică și bugetarea participativă, fiind astfel un proiect unic, original. Păstrează principiile bugetării participative (procesul în care populația decide asupra cheltuielii unei părți din bugetul orașului), totodată asigură o platformă interactivă prin implicarea tinerilor, care vor să realizeze ceva împreună, dar în afara formelor oficiale de organizare. Astfel noi energii vor ieși la suprafață și tinerii vor putea participa la formarea vieții comunității din care fac parte.

Toți partenerii proiectului sunt foste sau viitoare Capitale Europene ale Tineretului: Torino 2010, Braga 2012, Maribor 2013, Thessaloniki 2014, Cluj-Napoca 2015, Varna 2017 și Cascais 2018. Partenerii sunt membri activi în Rețeaua Capitalelor Europene ale Tineretului și fiecare se află într-un stat membru UE.

COM'ON EUROPE va crea un cadru teoretic general, suportat de exemplele practice din șapte orașe europene privind bugetarea participativă de tineret, acestea fiind următoarele:

- **Metodologie:** Carta Albă a Bugetării Participative de Tineret în Europa,
- **Toolkit** pentru participare de tineret și luări de decizii publice în procese de bugetare de tineret,
- **Grup de facilitatori** cu competențe și abilități specifice în implicarea tinerilor la nivel de bază,
- **Planuri de Acțiune Locale** pentru procese de bugetare participativă de tineret în orașele partenere în cursul anului 2019
- **Platforma Europeană de Bugetare Participativă de Tineret**, în cadrul înființării **Centrului European de Participare a Tinerilor și Registrul Participării Tineretului European.**

CONTEXTUL REȚELEI CAPITALELOR EUROPENE ALE TINERETULUI

VIZIUNE, FILOSOFIE

Viziunea Rețelei Capitalelor Europene ale Tineretului este o Europa în care orașele și zonele metropolitane sunt dedicate tineretului și sunt implicate în mod activ în politicile de tineret în dezvoltarea locală și regională, în procese participative și luări de decizii.

Viziunea Rețelei ține cont de participarea tineretului, oportunități egale pentru tineret și sustenabilitatea structurilor de tineret ca și promotoare ale dezvoltării

urbane de termen mediu și lung, cu contribuții cheie în calitatea vieții a tuturor locuitorilor orașelor și regiunilor înconjurătoare.

Viziunea Rețelei ia în considerare politicile și strategiile de tineret ale Uniunii Europene, ale Consiliului European și Organizației Națiunilor Unite și tinde spre implementarea lor efectivă la nivel local.

MISIUNE

Misiunea Rețelei Capitalelor Europene ale Tineretului este să dezvolte o rețea cooperativă și sustenabilă de orașe europene care au purtat sau vor purta titlul de Capitala Europeană a Tineretului, desemnate de Forumul European de Tineret, și să mărească solidaritatea între membri și parteneri și să încurajeze orașe europene să se alinieze viziunii acestei rețele.

OBJECTIVE

Obiectivele rețelei sunt:

- să realizeze interacțiuni pe bază de proiect cu accent special pe tineret și să dezvolte platforme între orașe membre și parteneri bazate pe solidaritate în procesul de cooperare;
- să stabilească standarde, cadre și bune practici sustenabile și demonstrative în politicile privind participarea de tineret la nivel local și cetățenie activă,
- să încurajeze orașele europene și regiunile înconjurătoare să ia în considerare participarea de tineret, oportunitățile egale pentru tineri și dezvoltarea sustenabilă a structurilor de tineret ca priorități strategice pentru dezvoltarea lor pe termen lung și mediu în procesul de obținerea unei calități a vieții mai bune,
- să contribuie la recunoașterea titlului de Capitală Europeană a Tineretului, la nivel european și global, ca și o unealtă pentru implementarea locală a politicilor europene, pentru întărirea interacțiunilor între instituțiile europene și entități locale, și ca și un model pentru continuarea dezvoltării de politici de tineret în alte municipalități europene.

B. FUNDAMENTARE

DE CE IA NAȘTERE ACEASTĂ CARTE ALBĂ?

Cartea Albă a Bugetării Participative pentru Tineret în Europa ia naștere în contextul al mai multor factori care accentuează relevanța ei în aceste vremuri, factori precum rolul tineretului în dezvoltarea urbană, contextul programelor tematice de tineret în zonele urbane și conceptul de orașe prietenoase pentru tineret în Europa.

ROLUL TINERETULUI ÎN DEZVOLTAREA URBANĂ

Orașele europene sunt într-o provocare constantă privind viitorul lor și dinamica cetățenilor. În zilele noastre, cetățenii pun mai multă valoare pe calitatea vieții decât pe dezvoltarea economică, care include mai mulți factori pe lângă bunăstarea financiară. Subiecte precum orașe smart, verzi, poluția, sensul de siguranță, accesibilitatea regională și globală sunt importante în a avea o calitate ridicată a vieții. Fiind o categorie de vârstă specială, tinerii acționează în moduri diferite, interacționează cu orașul în mod diferit și nevoile lor se conturează într-o manieră constant diferită de celor de o altă vârstă sau categorie socială.

Mai mult, această categorie de vârstă adoptă cel mai repede tehnologiile noi. Astfel, tineretul și digitalizarea devin din ce în ce mai interconectate și cele mai multe inovații tehnologice sunt validate pentru prima dată de această generație. Nu în ultimul rând, dacă ținem cont și de aspectul inovării sociale, putem concluda că orice îmbunătățire în astfel de procese, tehnologice sau altele, pot aduce un impact vast la nivelul întregului ecosistem social urban.

Toate acestea generează impact asupra tuturor aspectelor ale vieții și dezvoltării urbane. Nevoile și soluțiile propuse ale tineretului nu ar trebui să fie reflectate doar în strategii dedicate tinerilor sau capitole în planuri generale. Formarea unei viziuni pe termen lung a unui oraș nu poate exista fără a include generațiile viitoare, deoarece ei vor fi nucleul acestei viziuni care se va dezvolta în practică în următorii 20-30 ani. Altfel aceasta nu va fi o viziune realistă.

CONTEXTUL PROGRAMELOR DE TINERET TEMATICE LA NIVELUL URBAN: CAZUL TITLULUI DE CAPITALA EUROPEANĂ A TINERETULUI

Diferitele titluri de capitale europene întăresc efortul orașelor într-un domeniu specific, cu un efect general la nivel urban. Pe lângă titlul cel mai recunoscut, Capitala Europeană a Culturii, și alte titluri precum Capitala Europeană a Sportului, Orașul European al Sportului, Capitala Verde a Europei și altele

..... care țin de inovare, de IMM-uri, etc. au apărut în secolul al XXI-lea pentru a
..... stimula orașele să se concentreze asupra unei valori adăugate europeană într-
..... un anumit domeniu.

..... Acesta este cazul și cu titlul de Capitala Europeană a Tineretului. Titlul a fost
..... acordat prima dată în 2009, cu mai puțin de 10 ani înaintea acestei Cărți Albe,
..... și a oferit o mare varietate de programe tematice de tineret în domenii diferite,
..... însă toate conectate la tineri. Aceste programe s-au concentrat, în general, pe
..... aspecte recurente ca și participarea de tineret, co-managementul sectoarelor
..... publice și de tineret, sau brandul internațional al orașelor, însă au fost și foarte
..... specifice în fiecare oraș care a purtat acest titlu. Varietatea a fost cauzată și
..... pentru că orașele europene se confruntă cu diferite provocări care depind de
..... mulți factori diferiți.

..... Orașele care fac parte din Com'ON Europe - Platforma pentru Bugetarea
..... Participativă de Tineret sunt cu toții purtătorii titlului Capitala Europeană a
..... Tineretului, și au decis că, chiar dacă se află în situații diferite, câteva aspecte
..... ale eforturilor lor ar trebui să fie standardizate și îmbunătățite printr-un
..... cadru comun, o metodologie și un set de instrumente pentru implementare.
..... Participativă de Tineret sunt cu toții purtătorii titlului Capitala Europeană a
..... Tineretului, și au decis că, chiar dacă se află în situații diferite, câteva aspecte
..... ale eforturilor lor ar trebui să fie standardizate și îmbunătățite printr-un cadru
..... comun, o metodologie și un set de instrumente pentru implementare.

CONTEXTUL ORAȘELOR EUROPENE PRIETENOASE CU TINERII

..... Nu în ultimul rând, titlul de CET are un aspect specific care îl diferențiază de
..... alte titluri, acesta fiind că este singurul titlu care se adresează unei generații
..... în loc de un domeniu specific. Astfel acest titlu și orașele care dezvoltă
..... programe tematice anuale sub egida acestui cadru se adresează și unei
..... întrebări mai abstracte: viziunea de termen lung a orașelor purtătoare de
..... titlu. Pornește de la premisa că tinerii de astăzi vor fi conducătorii, factorii de
..... decizie, investitorii, activiști ale organizațiilor neguvernamentale și muncitorii
..... de mâine. În general, tinerii de astăzi vor avea grijă de societatea din viitor.

..... În perspectivă, nu vorbim doar de recunoașterea orașelor ca fiind tinere
..... pentru un an, ci și de efortul pe termen lung în a transforma mediul urban
..... într-unul care este capabil să asigure resurse tinerilor, în special atunci când
..... aceștia se hotărăsc să se stabilească pe un termen mai lung. De aceea este
..... vorba și despre cum poate un oraș să devină prietenos cu tinerii și care sunt
..... condițiile ca acesta să se întâmple. Un efort strategic lansat de Fundação
..... Bracara Augusta din Braga, CET în 2012 în care alte 6 orașe au fost parteneri
..... a rezultat în certificatul de calitate numit 100% Youth City. Acesta este un
..... posibil set de instrumente pentru orașe, cu ajutorul căruia pot să investească
..... în și să lucreze la crearea unui mediu prietenos cu tinerii.

Însă interacțiunea și procesele participative trebuie să-și găsească rolul pentru a obține un sentiment puternic de proprietar al orașului și cartierele lui de către cetățeni. Din acest punct de vedere, tinerii acționează și socializează în feluri diferite de generațiile mai vârstnice. De aceea, soluțiile pentru crearea acestui sentiment de proprietar trebuie să difere și ele.

Bugetarea participativă de tineret poate deveni un instrument util. Motivul inițierii COM'ON EUROPE și realizării acestei Cărți Albe este chiar scopul de a extinde categoriile de instrumente și metode prin care un oraș poate fi conectat la tineret și poate include tinerii în conturarea viitorului orașului.

CE ESTE BUGETAREA PARTICIPATIVĂ?

DEFINIȚIE GENERAL

Bugetarea participativă (BP) este un proces de luare de hotărâri și dezbateri democratice și un tip de democrație participativă, în care oamenii de rând decid asupra alocării unei părți din bugetul municipal sau public. Bugetarea participativă permite ca cetățenii să identifice să discute și să prioritizeze proiectele cu finanțare din bugetul de stat sau local și le oferă puterea să ia decizii reale despre modul în care banii publici sunt cheltuiți.

Procesele de BP sunt formate, de obicei, ca să include cei care au fost lăsați afară din metodele tradiționale de implicare în viața publică, de exemplu, cetățenii cu venituri mici, cei fără cetățenie, și tinerii. Un studiu de caz amplu, condus în opt orașe din Brazilia, care a analizat succesele și eșecurile bugetării participative a arătat că acest proces deseori rezultă în cheltuirea mai echitabilă a banilor publici, transparență și responsabilă guvernamentală mai mare, un nivel mai ridicat de participare, în special în cazul cetățenilor mai săraci și însușirea cunoștințelor democratice și cetățenești.

BP constă, de obicei, din mai mulți pași de bază:

- liderii comunităților identifică prioritățile de investire și cheltuire și aleg delegații de buget (inițiatori, forme de inițiative și factori de decizie)
- delegații dezvoltă propuneri (inițiative) specifice de cheltuire, cu ajutorul unor experți
- membrii comunităților votează proiectele pe care le suportă
- municipalitatea implementează propunerile votate
- municipalitatea sau alte instituții donatoare suportă implementarea în practică.

ISTORIA BUGETĂRII PARTICIPATIVE

“From its inception in Brazil in the late 1980s, Participatory Budgeting has now been instituted in over 1500 cities worldwide. We rely on science studies for a fundamental insight: it is not enough to simply speak of “diffusion” while forgetting the way that the circulation and translation of an idea fundamentally transform it (Latour 1987). In this case, the travel itself has made PB into an attractive and politically malleable device by reducing and simplifying it to a set of procedures for the democratization of demand-making. The relationship of those procedures to the administrative machinery is ambiguous, but fundamentally important for the eventual impact of Participatory Budgeting in any one context”.¹

CARE SUNT DIFERENȚELE PRINCIPALE ÎNTRE BUGETAREA PARTICIPATIVĂ ÎN GENERAL ȘI BUGETAREA PARTICIPATIVĂ DE TINERET (BPT?)

Aceasta este probabil cea mai importantă întrebare. Diferențele principale pot fi sumarizate astfel:

- Într-o BPT inițiativele sunt implementate de cei care le propun. Indiferent de faptul că sunt propuse de indivizi sau grupuri formale sau informale de tineri, sau de o organizație de tineret, dacă aceste proiecte sunt selectate pentru finanțare, ei devin cei care implementează, în timp ce mecanismul BPT oferă asistență în implementare și promovare.
- Într-o BPT, inițiativele sunt propuse de către o categorie specială de tineri (precum tineri definiți prin vârstă sau alte specificații, de exemplu școala unde învață, sau o altă categorie socială pe lângă tineret.
- Un proces de BPT are de obicei un buget mult mai mic și nu se ocupă de investiții de infrastructura publică, în special pentru că valoarea unei inițiative dintre cele prezentate și selectate este de doar câteva sute sau mii de euro (sau o valoare echivalentă în

1 Ganuza, Ernesto and Baiocchi, Gianpaolo (2012) “The Power of Ambiguity: How Participatory Budgeting Travels the Globe,” *Journal of Public Deliberation*: Vol. 8 : Iss. 2 , Article 8. Available at: <https://www.publicdeliberation.net/jpd/vol8/iss2/art8>

valuta locală).

- Opțional, înșiși factorii de decizie vin doar dintr-o categorie de vârstă sau o categorie specială de tineri. Acesta depinde de structura BPT.
- BPT primește, de obicei, atenție mai mai scăzută, datorită cel mai mult bugetului mai restrâns și vizibilității mai reduse a rezultatelor, însă impactul acesteia la nivel local poate contribui la schimbări pe scurtă, dar în special pe lungă durată în societatea urbană locală.

Este important de remarcat că aceste aspecte nu sunt neapărat diferențiate într-un oraș unde există și BP și BPT. Este la alegerea organelor care derulează fiecare proces în parte să conștientizeze cetățenii despre conceptul, structura și procesul unei BPT.

Din cauză că alocarea financiară și vizibilitatea publică a rezultatelor este mai redusă, un BPT primește probabil mai puțină atenție publică decât un proces de BP general, însă, la nivel de bază, poate produce schimbări adiționale și mai puternice pe termen scurt, dar mai mult pe termen lung în societatea urbană.

C. VIZIUNE ȘI PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU EUROPA

CARE ESTE PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU ORAȘELE EUROPENE?

Propunerea de valoare pentru orașele europene este un cadru de politici, consolidat de instrucțiuni și instrumente, o platformă de suport, un grup de facilitatori, un număr de exemple practice deja implementate și îmbunătățite și un centru de resurse accesibil, în efortul de a crea procese democratice cu scopul de a obține participarea activă a tinerilor în fiecare aspect al vieții urbane.

Propunerea de valoare pentru orașele europene este un mod de a fi conectat constant la generațiile tinere, în timp ce sunt conștienți de nevoile acestora și de contribuția lor în îmbunătățirea vieții proprii și ale concetățenilor.

Propunerea de valoare pentru orașele europene este un cadru pentru inovare socială prin care mentalitatea organizațiilor, instituțiilor publice și companiilor se va înclina spre crearea unui ecosistem care permite și încurajează, asistă și ghidează tinerii spre a se împlini, în timp ce ei înșiși își dau seama de drumul spre această realizare.

CARE ESTE PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI EUROPA ÎN GENERAL?

Propunerea de valoare pentru Uniunea Europeană este un cadru care promovează participarea activă a tinerilor la un nivel de bază în îmbunătățirea calității vieții în orașe și zone metropolitane care stă și la baza unei viziuni despre viitorul Europei și orașele acesteia, tinerii fiind părți constitutive și agenți proactivi, în timp ce au un sentiment ridicat de posesie (ownership).

CARE ESTE PROPUNEREA DE VALOARE PENTRU STATELE MEMBRE UE, EEA ȘI STATE PARTENERE?

Propunerea de valoare pentru Uniunea Europeană, Spațiul Economic European și parteneri este un exemplu practic care poate fi baza unor politici și programe naționale care încurajează democrația participativă și împuternicirea tinerilor la niveluri locale.

Propunerea de valoare pentru UE, EEA și parteneri este un instrument de încredere și de timp real pentru a afla nevoile și necesitățile tinerilor care pot forma baza oricărei decizii de politică, strategie sau plan de acțiune care îi afectează pe tineri în mod direct.

Propunerea de valoare pentru întreaga lume este un efort continental în adresarea și schimbarea mentalității și atitudinii spre tineret în a avea încredere în ei că sunt o generație aptă pentru a fi componente în formarea unei viziunii sustenabile asupra viitorului mediului lor și al lumii.

16 CARTEA ALBĂ A BUGETĂRII PARTICIPATIVE DE TINERET

D. METODA CREĂRI ȘI DEZVOLTĂRII BUGETĂRII PARTICIPATIVE PENTRU MECANISME DE TINERET

Fie că este vorba despre o BPT deja existentă sau despre o comunitate în care aceasta

este pe cale de implementare, există o serie de aspecte care ar trebui să fie considerate înaintea procesului de planificare. Actorii, aspectele ciclului de management și sincronizarea acestui proces de participare trebuie luate în considerare.

DE CE LOCAL ÎN MOD SPECIAL?

Deși Portugalia este prima țară din lume care a dezvoltat un proces de bugetare participativă la nivel național începând cu anul 2017, putem spune că BP în general se naște și se dezvoltă la nivel local și de cele mai multe ori, urban. Bazat pe principiul de subsidiaritate (un principiu de organizare potrivit căruia treburile trebuie să fie gestionate de autoritatea cea mai mică sau cea mai puțin centralizată), deciziile despre banii publici locali trebuie să fie luate de către actorii cei mai relevanți. În timp ce majoritatea deciziilor asupra bugetului public sunt luate de conducerea municipalității, al cărei caracter legitim provine din decizia locuitorilor exprimată prin participarea la alegerile locale, pentru o parte din acest buget, decizia poate fi delegată direct sursei acestei legitimități, mai exact cetățenii înșiși.

SINCRONIZAREA BUGETĂRII PARTICIPATIVE DE TINERET CU CADRE STRATEGICE EXISTENTE ȘI ALTE PROCESE URBANE

Un proces de bugetare participativă nu ar trebui să existe fără un context mai larg. Strategii de nivel urban sau specifice tineretului constituie un cadru bun pentru prioritățile pe care și un proces de BPT ar trebui să le urmărească. Acesta este valabil nu doar pentru unele investiții în infrastructură, ci și pentru obiective și priorități sociale mai largi. Prioritățile și documentele strategice regionale, naționale și europene ar trebui luate în considerare, însă fără a fi cele care definesc procesul.

O relație și interacțiune specială a unei BPT cu un proces general de BP ar trebui luată în considerare acolo unde cele două procese există în mod simultan. După cum a mai fost explicat aici, un proces de BPT este semnificativ diferit de BP. Existența ambelor procese în același mediu urban poate contribui mult la interacțiunea factorilor de decizie cu publicul. Mai mult, un proces de BPT este capabil să producă rezultate și atunci când moduri tradiționale de interacțiune, cum ar fi consultări cu publicul sau dialogul structurat nu funcționează. Procesul de BPT, conceput corect, are

capacitatea de a evidenția potențialul tinerilor în timp ce alte instrumente nu reușesc acest lucru.

Există situații în care un proces general de BP nu a reușit să creeze același nivel de implicare printre tineri care a fost observat în alte categorii de vârstă. În astfel de situații, un proces de BPT complementar poate stimula participarea tinerilor în subiecte care îi afectează în mod direct, dar le ridică interesul către alte probleme urbane adresate printr-o BP generală.

CÂND AR TREBUI SĂ FIE LANSATĂ O BUGETARE PARTICIPATIVĂ DE TINERET?

Orice decizie de a demara o BPT ar trebui să fie precedată de o analiză mai largă privind oportunitatea pentru lansarea unui proces. Această analiză ar trebui să includă aspecte precum locația geografică și categoriile specifice de tineri. Dacă această analiză oferă răspunsuri care sugerează că există posibilitatea de a mări participarea tinerilor și că există voință și necesitate din partea tinerilor de a fi incluși în acțiuni de comunitate, atunci o BPT poate fi lansată. Lansarea nu ar trebui să depindă de starea momentană de dezvoltare sau declin al orașului. O BPT poate avea impact pozitiv oricând, dacă poate adresa provocările actuale în mediul urban, în timp ce ține cont și de factori regionali, naționali, europeni sau chiar globali.

CINE SUNT ACTORII LOCALI UNEI BPT? CARE SUNT ALTE ELEMENTE DE BAZĂ?

Procesul de BPT implică o gamă largă de actori cu o contribuție relevantă. Unii actori sunt critici pentru existența procesului, în timp ce alți actori aduc complementaritate și valoare adăugată suplimentară pentru rezultatele și impactul acestora.

TREI ACTORI CHEIE: SUSȚINĂTORI FINANCIARI, INIȚIATORI ȘI FACTORI DE DECIZIE

Pentru ca un proces de bugetare participativă să aibă loc, este nevoie de trei aspecte cheie.

În primul rând, pe măsură ce abordăm subiectul bugetării, este nevoie de un susținător financiar care să ofere acest buget. În al doilea rând, este nevoie de un grup de inițiatori, care poate fi alcătuit din indivizi, grupuri sau organizații care vin cu idei și planuri într-un anumit format și context. În al treilea rând, este nevoie de factori de decizie care să asigure acces larg tuturor locuitorilor orașului sau anumitor categorii speciale definite de regulamentul de procedură BPT. Lipsa oricăreia dintre aceste trei componente face imposibilă realizarea unui proces de bugetare participativă.

AL PATRULEA ELEMENT CHEIE: MECANISMUL BPT ÎN SINE

Toate cele trei componente de bază trebuie să fie interconectate prin mecanismul unui proces de bugetare participativă de tineret. Acest mecanism ia forma unui set de reguli de bază completat de alte documente, instrucțiuni, platforme tehnice, un proces de gestionare și comunicare și un grup de resurse umane accesibile pentru a ajuta indivizii și grupurile de persoane să participe la proces. Acest mecanism ia în considerare deciziile publice privind crearea și dezvoltarea BP, principii acceptate pentru BP în Europa și în lume și alte politici și strategii locale care au impact asupra problemelor tineretului la nivel local. Acest mecanism va fi, de asemenea, rezultatul unei consultări mai ample cu părțile interesate relevante pentru a fi acceptată și promovată ca atare.

RESURSELE FINANCIARE ALE UNUI PROCES DE BPT

Bugetarea participativă nu înseamnă neapărat că este finanțat din banii publici. Există posibilitatea ca un grup de donatori privați sau mai mulți donatori individuali să ofere finanțare pentru un astfel de proces. Nu în ultimul rând, există și posibilitatea unui efort comun al donatorilor publici, privați și comunitari. În majoritatea cazurilor, o municipalitate sau o autoritate locală este cel care finanțează un proces BP sau BPT, pe baza unei hotărâri locale, a unui buget anual sau a unei alocări financiare speciale pentru un organism de conducere, altul decât municipalitatea.

INIȚIATORI ȘI INITIATIVE

Definirea inițiatorilor potențiali și a inițiativelor este esențială pentru orice proces BPT. Definirea acestor două aspecte va avea cel mai mare impact asupra activizării urbane în întregul proces.

Atunci când se decide acest aspect, un organism de conducere al unei BPT trebuie să ia în considerare ce fel de problemă și impact trebuie să realizeze procesul. Dacă scopul este de a spori participarea individuală a tinerilor și antreprenoriatul în cadrul lor, inițiatorul trebuie să fie o persoană fizică. Cu toate acestea, dacă o BPT țintește să îmbunătățească asociativitatea sau să transforme socializarea pasivă într-o participare activă, atunci cea mai potrivită formă de inițiator poate fi un grup de tineri, formal sau informal. Mai mult, o BPT poate contribui, de asemenea, la creșterea asociativității prin conectarea tinerilor care au idei cu alte persoane care ar dori să li se alăture, creând grupuri informale, datorită procesului însuși. Există, de asemenea, opțiunea de a implica grupuri existente, cum ar fi clasele școlare sau ONG-urile de tineret oficiale. Indiferent de opțiunea aleasă, este esențial ca definiția inițiatorului să fie foarte clară în regulamentul de procedură a BPT, pentru a evita orice îndoială și orice neînțelegere de eligibilitate în cadrul procesului.

Definirea tipului de inițiativă este iarăși de o importanță majoră.. Unele aspecte-cheie trebuie luate în considerare de către orice organism de conducere însărcinat cu implementarea BPT. Tipurile de inițiative definesc modul în care organul de conducere sau donatorii își imaginează impactul inițiativelor sprijinite de proces asupra comunității vizate. Zona geografică de punere în aplicare este un alt aspect care trebuie luat în considerare. Nu în ultimul rând, alocarea financiară pentru o anumită inițiativă va defini, de asemenea, complexitatea sau simplitatea inițiativelor care vor fi sprijinite în timpul procesului. De exemplu, dacă un proces BPT definește limita resurselor alocate unui proiect la 1.000 de euro, se vor primi inițiative la scară mică, iar dacă plafonul financiar va fi de 10.000 de euro, vor apărea inițiative mai complexe. În plus, același plafon va defini, de asemenea, necesitatea unei capacități a unui inițiator individual sau de grup de a-și pune în practică propriile propuneri.

FACTORII DE DECIZIE AI PROCESULUI

Cu toate procesele de BP, întrebările cheie sunt despre cine anume ia decizia despre ideile sau inițiativele propuse. Acesta este și cazul unui proces BPT. Există mai multe opțiuni care trebuie luate în considerare. Există modele în care deciziile sunt luate numai de tinerii din oraș, definiți prin o anumită categorie de vârstă, statutul lor (urmează o școală sau universitate) sau de zona geografică a unui oraș. Un alt model de BPT urmărește luarea deciziilor de către toți cetățenii.

Participarea sub vârsta de 18 ani este un alt aspect demn de luat în considerare. În primul rând, există mai multe țări în care dreptul la vot se primește la 16 de ani. Forumul European al Tineretului promovează, de asemenea, votul de la vârsta de 16 ani. Însă persoane și mai tinere ar putea să participe la procese de BPT, dacă ne luăm după faptul că rețelele de socializare permit tinerilor să se înregistreze și să fie activi online începând cu vârsta de 13 ani. Oricare ar fi decizia, acest lucru ar trebui luat în considerare în contextul obiectivelor și priorităților urmărite de fiecare proces BPT în parte.

Un alt aspect care trebuie decis este modul în care factorii de decizie își exprimă deciziile. Modul tradițional de votare este o opțiune, dar ar trebui să se ia în considerare, mai ales în cazul tinerilor, că și interacțiunile lor sociale se întâmplă online, cu un impact care crește tot mai repede. Prin urmare, orice fel de soluție online ar putea genera o participare mai mare decât metodele tradiționale. Desigur, dacă inițiativele și cei care îi votează provin dintr-un grup de vârstă sau de situație socială (cum ar fi de exemplu o BPT făcut în școli), atunci votul ar putea fi luat în considerare în cadrul activităților școlare.

ZONA GEOGRAFICĂ

Nu în ultimul rând, pentru ca orice BPT să se întâmple, există o nevoie specifică pentru o zonă de delimitare geografică în care se întâmplă procesul. Zona cea mai comună este cea definită de limitele unui oraș. Cu toate acestea, poate

fi luată în considerare și o zonă metropolitană sau un cartier specific al unui oraș, în funcție de prioritățile orașului și de nevoile specifice din anumite zone ale unui oraș. La definirea ariei geografice ar trebui să se țină seama de principiul subsidiarității sau de cel mai scăzut nivel la care o decizie ar trebui să fie luată.

ORGANISM DE CONDUCERE

Orice BPT are un organism de conducere desemnat, însă există o varietate de opțiuni pentru cine ar trebui să fie acest organism. Prima opțiune evidentă este ca donatorul însuși să fie organismul de conducere al procesului. Cu toate acestea, există situații în care donatorii consideră că nu ei sunt organizația cea mai potrivită pentru a pune în practică un astfel de proces, fie din cauza lipsei de timp, fie din cauza lipsei de know-how în procesul de bugetare participativă. În alte cazuri, inițiativa de stabilire a unui proces BPT provine de la o organizație sau o instituție care nu dispune de resursele financiare necesare pentru a fi donatorul în sine. Prin urmare va căuta donatori (cum ar fi, de exemplu, o municipalitate) să sprijine acest mecanism și să îi ofere finanțare.

Oricare ar fi situația, un organism de conducere consolidat de o echipă executivă ar trebui să fie nominalizat pentru ciclul complet al proiectului unei BPT. Acest organism va avea rolul de a crea cadrul complet al BPT, începând cu regulile de procedură, continuat de managementul tehnic, de comunicare, de sensibilizare și de subcontractare a oricărui serviciu sau produs special necesar implementării, inclusiv acorduri de colaborare cu inițiatorii care sunt selectați prin vot public pentru a-și implementa inițiativele. Organismul de conducere este responsabil de punerea în aplicare și va raporta diferitelor părți interesate despre rezultatul procesului. Organismul de conducere poate fi format dintr-o singură organizație sau dintr-un consiliu, format din reprezentanți ai mai multor organizații. Cu toate acestea, o singură entitate juridică ar trebui să execute tot procesul.

MUNICIPALITATEA

Municipalitatea orașului poate îndeplini o gamă largă de roluri într-o BPT. Însă nu poate fi negat că este unul dintre cei mai importanți factori interesați într-un astfel de proces. Municipalitatea poate fi singurul donator, așa cum deja a fost dovedit în bunele practici existente în Europa (inclusiv în mai multe orașe participante în proiectul strategic COM'ON EUROPE). În plus, în mai multe cazuri, municipalitatea este organismul de conducere al procesului, asigurând rolul de reglementator și de director tehnic pentru întregul ciclu de proiect. Dar chiar și în cazul finanțării și gestionării externe, implicarea municipalității este vitală pentru asigurarea conștientizării la nivel de oraș. În cele din urmă, pentru orice BPT, municipalitatea este unul dintre beneficiarii-cheie în mod indirect, deoarece procesul oferă diferite efecte pozitive în oraș, care pot fi scalate și multiplicat în întregul mediu urban.

SECTORUL ONG-URILOR PENTRU TINERET

Indiferent de format în ceea ce privește detaliile, o BPT trebuie să coopereze în mod activ cu sectorul local de tineret, deoarece acesta este unul dintre cei mai importanți catalizatori pentru tineri. Mai mult, o BPT poate întări organizațiile de tineret în efortul lor de a atrage și implica tinerii în activitățile lor. Organizațiile de tineret ar trebui să fie implicate în toate etapele ciclului de proiect al unui astfel de proces, rolul lor într-un organism de conducere poate fi, de asemenea, de o valoare adăugată ridicată.

Cu toate acestea, trebuie să fim conștienți de faptul că organizațiile de tineret nu sunt singurele instrumente pentru a ajunge la tineri. Orașele europene se confruntă deja cu faptul că tinerii nu se angajează în interacțiunea socială prin intermediul canalelor obișnuite, tradiționale. Alți catalizatori trebuie să fie adoptate.

FACILITATORII (SAU MENTORII)

Fiecare interacțiune socială este, până la urmă, între două persoane. Deoarece unul dintre factorii cheie ai succesului cu o BPT este încrederea, un grup de facilitatori poate aduce îmbunătățiri semnificative pentru acest proces participativ. Dar ce este un grup de facilitatori (sau mentori)? Este vorba de un grup de oameni (de preferință tineri și persoane care lucrează cu tinerii) care au deja sau învață abilități de interacțiune directă cu indivizi sau grupuri de tineri. Rolul lor în acest proces este de a oferi informații ușor de înțeles despre BPT, facilitarea ca tinerii să aibă acces la acest proces. Un facilitator va avea, de asemenea, un rol esențial în asistarea inițiatorilor să lucreze la o idee inițială și să o transforme într-o propunere specifică de inițiativă în conformitate cu cerințele din regulamentul de procedură. Un facilitator poate, de asemenea, să-i ajute și să-i învețe pe tineri cum să folosească diferite canale de comunicare pentru a-și promova propriile idei, inclusiv rețelele de socializare. Nu în ultimul rând, rolul facilitatorului este important în asistarea unui inițiator în implementarea inițiativei propuse și acceptate. Facilitatorul este ca un mentor, el/ea îl ține de mână pe oricare dintre inițiatori care are nevoie de ajutor. Grupul de facilitatori (sau mentori) oferă unul dintre instrumentele critice pentru atragerea și angajarea tinerilor în BPT.

MASS-MEDIA ȘI SOCIAL MEDIA

Statisticile subliniază faptul că tinerii consumă foarte puține canale media tradiționale. Cu toate acestea, rolul mass-mediei la nivel local nu trebuie subevaluat. Actorii media locali au un rol esențial în asigurarea conștientizării BPT în rândul tuturor categoriilor de vârstă și sociale ale orașului. În special în cazul unui format în care toți cetățenii votează pentru inițiativă, promovarea tradițională în mass-media este premisa oferirii legitimității prin participarea largă a tuturor categoriilor sociale în luarea deciziilor. Un efect secundar al implicării active a mass-mediei este de asemenea o conștientizare sporită a jurnaliștilor cu privire la impactul pozitiv al democrației participative asupra unui oraș.

Rețelele de socializare ar trebui să fie luate în considerare din punctul de vedere al personajelor cheie și trendsetteri care au un număr mare de adepți. Și cele mai populare rețele de socializare ar trebui să primească atenție.

ALȚI CATALIZATORI ÎNTR-UN PROCES BPT

Deși nu au fost menționați în mod direct până acum, ecosistemul unui oraș găzduiește o serie de alți actori care pot juca un rol și într-o BPT. Școlile și universitățile, companiile private și rețelele unor astfel de entități, instituțiile publice locale cu atribuții care au impact asupra tinerilor, spațiile și centrele culturale, precum și ONG-urile cu experiență relevantă în domeniul tineretului pot să contribuie la o BPT de succes. Este sarcina organismului de conducere să identifice partenerii cei mai buni pentru o anumită BPT, în funcție de caracteristici diferite prezentate în această Carte Albă.

MANAGEMENTUL CICLURILOR DE PROIECT A UNUI PROCES DE BUGETARE PARTICIPATIVĂ ÎN GENERAL ȘI A UNEI BUGETĂRI PARTICIPATIVĂ PENTRU TINERET

MĂSURI PREGĂTITOARE: CREAREA CADRULUI

Regulamentul de procedură pentru orice bugetare participativă este documentul cel mai important care stabilește întregul cadru al mecanismului încă din primul moment al anunțării și până în momentele finale de implementare și raportare. Regulile descriu toate etapele implementării întregului proces și detaliază mai multe aspecte tehnice pe parcursul întregului ciclu de proiect.

Regulamentul de procedură nu este singurul document oficial pentru crearea și implementarea BPT. Oricine ar fi sursa de finanțare a procesului, va exista o decizie oficială de instituirea BPT într-un oraș. În cazul unei municipalități, trebuie luată o decizie privind alocarea financiară sau o decizie privind intenția de a organiza un proces BPT, înainte ca procesul în sine să fie lansat public.

Regulile de procedură definesc procesul, dar trebuie să existe o gamă largă de instrumente care să sprijine implementarea. Aceste instrumente sunt realizate în faza de planificare. Diferitele forme și instrucțiuni, materiale explicative, un brand unic și o identitate vizuală servesc scopului unui proces de bugetare participativă ușor de identificat și accesibil. Nu în ultimul rând, dacă în oricare dintre fazele unei BPT se folosește un format online, platforma tehnică care sprijină aceste etape ar trebui să fie creată și testată în timp util.

Crearea unui regulament de procedură va fi precedată de o analiză mai detaliată cu privire la oportunitatea implementării acestui proces în momentul potrivit și la timpul potrivit. Această analiză va oferi, de asemenea, argumente relevante pentru o fundamentare care explică de ce se realizează o BPT sau de ce este continuată și dezvoltată pe baza experiențelor și rezultatelor anterioare.

IMPLEMENTAREA PROCESULUI DE BPT: SELECTAREA INIȚIATIVELOR

Cele mai importante aspecte ale oricărei bugetări participative sunt încurajarea inițiatorilor, generarea inițiativelor și posibilitatea ca o comunitate să decidă asupra bugetului. Cele mai importante etape ale implementării sunt următoarele:

- **INFORMAREA GRUPURILOR ȚINTĂ:** prima etapă a procesului de BPT este de a informa grupurile țintă despre conceptul acestui proces participativ, despre etapele și orice alt aspect de interes. Informarea se va desfășura pe scară largă, utilizând toate canalele de comunicare existente. Este important să subliniem faptul că instrumentele mass-media și social media trebuie să fie completate de informări directe. Prezența în școli, interacțiunea directă cu tinerii în mediul lor obișnuit este esențială în creșterea gradului de conștientizare a procesului. Un efort concentrat al tuturor părților interesate implicate în etapa de planificare are, de asemenea, o valoare adăugată mare în transformarea aspectelor-cheie în mesaje virale.
- **CONSULTAREA CU GRUPURILE ȚINTĂ:** după informarea grupurilor țintă, o perioadă de consultare oferă posibilitatea unei interacțiuni directe despre nevoi și despre cum pot fi adresate aceste nevoi de către tineri în mod direct, prin diferite inițiative, evenimente, servicii sau regândirea spațiului urban. Această etapă este vitală și pentru crearea unei mentalități adecvate pentru etapele următoare ale procesului în care aceste propuneri teoretice pot fi transformate în implicarea activă a tinerilor. Consultarea poate fi condusă utilizând o varietate de instrumente, tehnici, formate offline și online. Rolul facilitatorilor (sau al mentorilor) devine din ce în ce mai important în această etapă.
- **IMPLICAREA INIȚIATORILOR:** această etapă este un pas înainte, permițând inițiatorilor (așa cum sunt definiți în regulamentul de procedură) să devină activi și să propună inițiative. Este un fel de înregistrare oficială a inițiatorilor, offline sau online. Această etapă se referă și la transformarea unei curiozități pasive despre BPT într-o implicare activă în care discuțiile și teoriile pot fi transformate în propuneri specifice. Această etapă înseamnă, de asemenea, un fel de transformare a unui angajament într-o responsabilitate, în care tinerii, în calitate lor de inițiatori, sunt dispuși să implementeze ceea ce propun în cazul în care publicul va considera inițiativele lor oportunități bune pentru zona geografică prevăzută (oraș, cartier, școală etc.).
- **COLABORARE PENTRU OBTINEREA CELOR MAI BUNE INIȚIATIVE:** acest pas se concentrează pe crearea aditivității și o deschidere generală către toate inițiativele. Procesul poate facilita legătura

dintre diverse inițiative și grupuri de inițiatori în găsirea unui numitor comun și oferirea unor soluții mai bune la nevoile identificate ale tinerilor sau ale întregii comunități. Această etapă poate oferi inițiative și mai puternic legate de întreaga societate, care vor conduce la o mai mare recunoaștere de către public. De asemenea, inițiativele conexe sporesc șansele de a fi votate de către public în faza de încurajare.

- **ÎMPUTERNICIREA OAMENILOR:** această etapă finală vizează ca decizia finală să fie luată de către public. Acesta este stadiul în care preferințele publicului, ca factor de decizie (așa cum este definită de regulamentul de procedură), sunt exprimate față de inițiativele propuse de tineri. Indiferent de formatul adoptat, publicul va avea un acces larg la informații despre modul în care își pot exprima votul și inițiativele despre care pot lua decizii. De obicei, în procesele de bugetare participativă, procesul de luare a deciziilor are loc pe o perioadă mai lungă, de două sau trei săptămâni sau o lună.

Acești pași nu sunt neapărat în ordine succesivă. Cu toate acestea, este important să existe un calendar clar privind toți pașii procesului, ca parte a unei campanii de informare ample. De asemenea, un organism de conducere poate crea acest proces prin alocarea diferitelor perioade de timp și acordarea unei atenții diferențiate fiecărei etape. Unele dintre procesele BPT nu includ grupurile țintă în toți pașii. Nu în ultimul rând, în ceea ce privește comunicarea, grupurile țintă nu trebuie să fie neapărat informate de toate aceste etape, acești pași fiind mai mult ca o conceptualizare internă a procesului.

MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII INIȚIATIVELOR

Deși în mod oficial un proces de BPT se termină cu etapa a cincea, cea de împuternicire, când oamenii decid asupra inițiativelor în mod direct, din punctul de vedere al managementului de proiect, implementarea nu se oprește. Un organism de conducere va trebui să investească resurse suplimentare în monitorizarea și asistarea inițiativelor care au fost alese pentru implementare de către cei care au votat pentru ele. Această etapă este, de asemenea, un instrument bun pentru învățarea non-formală a tinerilor implicați în implementarea inițiativelor lor. O monitorizare și asistență adecvată ridică calitatea inițiativelor, oferă o experiență practică în ceea ce privește gestionarea și comunicarea unei inițiative sau unui eveniment și întărește încrederea în sine a tinerilor și recunoașterea lor în societate. Rolul facilitatorilor (mentorilor) este, de asemenea, vital în această etapă, deoarece aceștia oferă orice susținere necesară inițiatorilor. Un efect secundar pozitiv al acestui proces este și faptul că fiecare condiție este prevăzută pentru ca un organism de conducere să facă raportarea corespunzătoare către donatori și publicul larg. Mai mult, acest aspect oferă șanse foarte bune pentru sustenabilitatea pe termen lung a unui proces de BPT din punctul de vedere al legitimității și o aprobare la nivel înalt în contextul rezultatelor finale și al impactului produs de inițiative.

PRINCIPIUL ACCESULUI EGAL

Experiențele din trecut arată că una dintre principalele probleme ale bugetării participative pentru tineret este lipsa accesului egal la proces. La prima vedere, ar putea părea că democrația participativă tratează accesibilitatea extinsă pentru oameni, dar, dacă se ia o privire mai atentă, se va da seama că cei care au acces oricum, vor fi mai tentați să participe la acest tip de proces, în timp ce tinerii dezavantajați vor suferi și mai multe dezavantaje. De aceea, atunci când se creează structura unei BPT, organismul de conducere va lua în considerare măsuri excepționale pentru participarea tinerilor sau grupurilor defavorizate. Măsuri specifice pot fi propuse în toate etapele. Cu toate acestea, cel mai important aspect al accesului este pentru tinerii defavorizați ca inițiatori. Aceasta înseamnă un accent deosebit pe parcursul primelor etape ale unei BPT, cum ar fi informarea, consultarea și implicarea acestor categorii. De asemenea, pot fi luate măsuri speciale în faza de votare, ca de exemplu o alocare financiară separată pentru inițiative provenind din grupuri de tineri defavorizate. În acest fel, se poate garanta că, indiferent de rezultatul votării, inițiativele provenind de la aceste grupuri speciale vor avea șansa de a fi finanțate și implementate.

COMUNICARE

Un proces de BPT ar trebui să fie considerat un program pe scară largă cu mai multe straturi de activități și cu o identitate vizuală sau un brand ușor de identificat. Procesul de comunicare este important în sine, dar trebuie acordată importanță diferențiată și activităților, și etapelor. Ar trebui să se concentreze pe un limbaj ușor de înțeles, deoarece comunicarea vizează în special tinerii ca inițiatori într-o anumită zonă geografică și un public implicat în luarea deciziilor. Deși regulamentul de procedură conține și principalul document de reglementare al BPT, acesta trebuie tradus în mesaje simple și în ghiduri explicative privind modul în care se poate avea acces la diferitele etape. O identitate vizuală de înaltă calitate, preferabil tineresc, ajută la crearea unei atitudini pozitive a tinerilor, dar și a altor generații și categorii față de tineri. Comunicarea și comunicarea corporativă suplimentară pot fi activate și aplicate, în special prin intermediul rețelelor instituționale care oferă informații mai detaliate despre diferitele straturi complexe ale procesului.

FACTORII DE SUCCES AI UNEI BPT

Există câteva aspecte critice fără care un proces de bugetare participativă pentru tineri nu va fi un succes. Acestea sunt:

- **STABILIREA ÎNCREDERII:** o BPT se referă în principal la construirea încrederii față de un proces inovator care vizează introducerea unor forme participative suplimentare de interacțiune între membrii unei comunități. Încrederea mai ridicată a societății față de instituțiile sale și de indivizi oferă mai multă bună-credință noilor inițiative și propuneri

28 CARTEA ALBĂ A BUGETĂRII PARTICIPATIVE DE TINERET

extinde pentru mai multe categorii sociale sau de vârstă, cartiere sau de la oraș la zona metropolitană. O diseminare adecvată aduce efecte pozitive suplimentare, cum ar fi acceptarea generală a BPT de către donatori sau alți actori-cheie. De asemenea, creează premisele unei implicări mai mari a tinerilor, a partenerilor publici și privați în viitoarele ediții ale procesului. Lipsa de rezultate accesibile create de inițiativele susținute ar putea crea sentimentul de inutilitate în ceea ce privește un proces de bugetare participativă.

CÂT COSTĂ O BUGETARE PARTICIPATIVĂ DE TINERET?

CINE POATE FINANȚA UN PROCES DE BUGETARE PARTICIPATIVĂ DE TINERET?

Este o percepție greșită că un proces de bugetare participativă poate oferi un proces de luare a deciziilor doar cu privire la fondurile publice și, în special, la cele locale. După cum sugerează și numele, esența bugetării participative este că există un anumit tip de bugetare realizat într-un mod participativ. Orice instituție publică (locală, regională, națională, europeană) și o companie dintr-un număr de societăți private poate decide să abilitzeze un anumit public să decidă asupra alocării financiare într-o formă participativă. În plus, există și posibilitatea ca o comunitate de indivizi să creeze un fond de resurse financiare despre soarta căruia nu vor decide ei înșiși, ci vor implica un grup mai larg de indivizi în luarea deciziilor. Singurul aspect important este că oricine finanțează o BPT, nu va decide în mod direct despre ce este susținut de acel fond și ce nu.

CARE ESTE DIMENSIUNEA IDEALĂ A UNUI PROCES BPT?

Nu există o dimensiune ideală. Un organism de conducere ar trebui să ia în considerare întotdeauna următoarele întrebări: câte inițiative ar trebui să primească finanțare? Cât de mari ar trebui să fie inițiativele? Răspunsul este de fapt un plafon pentru bugetul estimat al unei inițiative.

Desigur, și o altă abordare este fezabilă din perspectiva unui buget deja alocat. În acest caz, trebuie luată în considerare bugetul total, comparat la un număr minim de inițiative susținute, precum și costurile suplimentare pentru gestionarea întregului proces (a se vedea mai jos). Toate aceste aspecte vor defini, de asemenea, plafonul financiar pentru o inițiativă.

Cu procesele BPT realizate pentru mai mulți ani în șir, un organism de conducere poate cunoaște deja dinamica exactă a procesului la nivel local și poate face ajustări față de versiunile anterioare, pe baza experiențelor anterioare.

CE ALTE ASPECTE LEGATE DE MANAGEMENTUL FINANCIAR AR TREBUI LUATE ÎN CONSIDERARE?

Bugetul total al unui proces de BPT este întotdeauna mai ridicat decât suma finanțării care atinge inițiativele propuse direct de tineri. Pentru a atinge factorii critici de succes ai unui buget participativ, organul său de conducere trebuie să asigure o gestionare, monitorizare și conștientizare adecvată prin comunicarea privind procesul în rândul tuturor actorilor-cheie. Prin urmare, atunci când se planifică gestionarea unui astfel de proces, trebuie luate în considerare aspectele legate de resursele tehnice și umane necesare implementării unui ciclu complet de proiect.

Fără a asuma prezentarea unei liste complete a tipurilor de costuri apărute, trebuie luate în considerare următoarele aspecte ale furnizării bugetului pentru o BPT:

- costuri generale ale resurselor umane pentru gestionarea procesului de realizare a unei BPT, inclusiv raportarea către donatori (donatori publici, donatori privați sau comunități de sprijin);
- costurile generale ale resurselor umane care se ocupă de informare, conștientizare și facilitarea persoanelor sau a grupurilor de tineri în propunerea de idei;
- costuri generale de resurse umane și tehnice pentru monitorizarea inițiativelor selectate și asistarea indivizilor și a grupurilor de tineri în timpul implementării;
- costuri generale pentru comunicarea și diseminarea unui ciclu complet de proiecte BPT;
- costurile tehnice pentru coordonarea procesului (furnizarea de informații și, opțional, gestionarea întregului proces online de propunere și luare a deciziilor);
- costurile tehnice pentru suport în procesul de implementare a inițiativelor sprijinite.

FINANȚARE DIRECTĂ SAU INDIRECTĂ PENTRU INIȚIATIVE?

Acest subiect poate fi adresat și prin abordări diferite. Scopul principal este de a decide dacă există o tranzacție financiară directă pentru punerea în aplicare a inițiativelor sau nu.

Dacă există, este necesar să se ia în considerare contextul juridic al modului în care un inițiator (indiviz sau grup) poate primi finanțare din sursa de finanțare a BPT. Din nou, există două opțiuni. În primul rând, dacă o entitate juridică (ONG, școală) își asumă responsabilitatea de a furniza contextul juridic pentru o inițiativă, finanțarea poate fi primită în mod direct de această entitate. Cu toate acestea, dacă un grup informal este beneficiarul unei finanțări, un reprezentant al grupului (de fapt unul dintre membrii grupului) va trebui să își

asume responsabilitatea pentru primirea fondurilor, în anumite condiții care pot fi definite într-un contract de finanțare sau de premiere.

Există, desigur, a doua opțiune, atunci când nu există o tranzacție financiară directă între un organism de conducere și un beneficiar sau inițiator. În acest caz, este foarte important să se definească modul în care un inițiator poate defini și prezenta de ce are nevoie pentru implementarea unei inițiative propuse și modul în care nevoile exacte de resurse sunt cuantificate și bugetate. Dacă se va opta pentru acesta, o achiziție de bunuri și servicii centralizată poate fi furnizată de organul de conducere sau de donator, în timp ce inițiatorii primesc bunurile și serviciile achiziționate în natură.

În orice caz, este important ca un organism de conducere al unei BPT să prezinte exact forma și metoda de sprijin chiar la începutul procesului (atunci când lansează un apel pentru inițiative).

E. CE IMPACT POATE SĂ ADUCĂ BUGETAREA PARTICIPATIVĂ PENTRU EUROPA?

În contextul propunerilor de valoare exprimate în această Carte Albă, bugetarea participativă pentru tineri este capabilă să creeze un impact nu numai la nivel local, ci și la nivel regional, național, european și global.

IMPACTUL LA NIVEL LOCAL

Există o serie de argumente pentru crearea și implementarea proceselor de bugetare participativă. Dar putem argumenta tot atât de bine implementarea unor procese de BPT. Beneficiile posibile sunt, de exemplu:

- **Comunități mai fericite și mai puternice:** după cum se accentuează în aspectele legate de contextul creării acestei Cărți Albe, rolul tinerilor în dezvoltarea urbană trebuie măsurat nu doar prin aspecte economice, ci într-un sens mai general, prin calitatea vieții a locuitorii săi. Un proces BPT poate contribui la percepția generală pozitivă asupra orașului și a comunității sale prin faptul că ideile și propunerile tinerilor sunt auzite, și, pe lângă acesta, cele mai bune potrivit opiniei publice ca principalul factor decizional al procesului, sunt implementate de către tinerii înșiși.
- **Comunități de tineret mai împuternicite și mai independente:** acest efect poate rezulta nu doar un sector mai puternic al ONG-urilor de tineret ci și un număr mai mare de tineri activi în comunitatea lor și la un nivel mai ridicat de implicare ale tinerilor. Asociativitatea poate crește și prin furnizarea unui mecanism ușor accesibil, prin care grupurile de tineri își pot îndeplini dorința de a face ceva în propriile micro-comunități. Nu în ultimul rând, BPT poate avea un impact și asupra interesului tinerilor față de antreprenoriat care, la rândul ei, poate avea un impact asupra deschiderii acestora în ceea ce privește activitățile independente și deschiderea față de crearea unei afaceri proprii.
- **Creșterea încrederii reciproce și a aprecierii între tinerii cetățeni și administrația locală:** după cum s-a dovedit deja prin mai multe exemple în cadrul programelor de Capitala Europeană a Tineretului sau al inițiativelor complementare, orice tip de proiect participativ de succes oferă o îmbunătățire semnificativă a interacțiunii și cooperării tinerilor și organizațiilor acestora cu autoritățile publice. BPT construiește încredere care are un impact pozitiv asupra inițiativelor viitoare propuse de tineri, dar și asupra abordărilor în colaborare pentru stabilirea viziunilor, strategiilor și planurilor de acțiune cu impact asupra tinerilor.
- **Creșterea încrederii și aprecierii reciproce între cetățenii tineri și alți cetățeni:** un rezultat important se prezintă în modul în care alte generații iau în considerare contribuția tinerilor la societate. Având în vedere că tinerii sunt cei mai dinamici schimbători de joc într-un oraș, aprobarea impactului lor este vitală pentru menținerea unei societăți urbane unite. Ca și în majoritatea cazurilor, aceste relații vizează conservatism vs. progres, păstrarea lucrurilor așa cum sunt

vs. inovare, iar un proces de BPT ajută la găsirea unui echilibru în definirea celei mai potrivite abordări care este acceptabilă pentru toate generațiile comunității urbane. Acest lucru duce la încrederea reciprocă și cooperarea în îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

- **Viziune comună și responsabilitate comună:** ca o consecință a încrederii reciproce construită prin acest proces, se descoperă condiții mai bune pentru a crea o înțelegere comună despre modul în care diferite generații și categorii sociale văd viitorul orașului lor și care sunt punctele comune cu care toți pot să fie de acord. Aceste aspecte comune pot fi stabilite și incluse în viitoarele strategii și planuri de acțiune ale municipalității.
- **Creșterea coeziunii sociale și a incluziunii în rândul tinerilor:** un mecanism BPT oferă soluții reale pentru tineri în socializarea nu numai cu “suspecții de serviciu” din mediul lor, cum ar fi cercul apropiat de prieteni, colegi de clasă sau de cunoștințe pe social media, dar și cu alte grupuri de tineri cu care, de obicei, nu se intersectează și nu interacționează. Aceasta poate duce la o societate de tineri mai puțin atomizată într-un oraș.
- **Abilități și cunoștințe dezvoltate pentru o cetățenie activă și o atitudine antreprenorială:** participarea la un proces de bugetare participativă de tineret ca inițiator oferă o experiență de durată cu privire la modul în care se caută soluții pentru mediul social și la transformarea unei idei într-un plan. Acest lucru îi ajută pe tineri să se gândească la ideile lor din perspectivele de ce este această idee bună și pentru cine este bună, în timp ce, în timpul implementării ideii, dacă tinerii selectați au acces la o experiență relevantă în ceea ce privește modul de implementare a ideilor, ajută la inclusiv abilitățile de management și comunicare și o gândire critică despre succesul (sau eșecul) ideii. Participarea la acest tip de proces creează condițiile pentru un angajament civic mai activ, dar și pentru un comportament antreprenorial sporit, prin inițiative, creând valoare adăugată în economie și societate și gândindu-se în mod activ la modul de îmbunătățire a mediului economic și social.
- **Sentimentul de mândrie și împlinire:** participarea la o bugetare participativă ca inițiator, fiind votat și aprobat de societate și fiind capabil de a implementa propria inițiativă contribuie la sentimentul de a împlini și mândrie.
- **Guvernanța participativă, democrația participativă:** o BPT extinde și consolidează rolul democrației participative ca instrument complementar democrației reprezentative la nivel urban. Democrația participativă oferă un instrument de implicare în timp real și rapid a cetățenilor și extinde spectrul de implicare a cetățenilor în luarea deciziilor. Drept urmare, democrația reprezentativă este de asemenea împlinită din punctul de vedere al faptului că cetățenii își dau seama că nu toate deciziile despre oraș pot fi luate prin metode participative, dar este important ca ei să fie implicați în luarea deciziilor în timp ce ei sunt cei care aleg reprezentanții locali. Pe de altă parte, democrația participativă rezultă în partide politice și

reprezentanți aleși mai responsabili în luarea deciziilor și le face mai ușor trași la răspundere de către public.

- **Mai multă responsabilitate și transparență în luarea deciziilor:** un proces BPT în sine oferă o atenție sporită a cetățenilor față de alte decizii luate de factorii de decizie locali. Cu toate acestea, acest lucru aduce beneficii și factorilor de decizie înșiși, care au posibilitatea de a ajunge la public și în afara campaniilor electorale, iar în cazul unei BPT să se conecteze în special cu tinerii.
- **Cultura mai deliberativă și sentimentul de parteneriat și proprietate în rândul tinerilor:** o soluție adecvată pentru implicarea activă a tinerilor în discutarea și luarea deciziilor comune este printr-un sentiment de proprietate la nivel înalt. Un proces BPT permite acest sens, fiindcă tinerii propun idei proprii, și pot simți că, în timp ce sunt idei proprii, ele aduc ceva în plus și comunității. În acest fel, “al meu” devine “al nostru” fără a se pierde vreuna dintre aceste două componente. În plus, prin legătura dintre grupurile de tineri în fuzionarea unora dintre inițiativele lor, se oferă și cultura de cooperare și parteneriat și un sentiment mai puternic de a oferi soluții comune. Prin deliberare, o proprietate comunitară mai puternică devine realitate.
- **Deciziile și politicile durabile, o mai bună conștientizare și aprobare a deciziilor de politică publică în rândul tinerilor:** implementarea cu succes a proceselor BPT creează premisele pentru un interes superior al tinerilor față de alte decizii și politici publice legate de sine sau chiar de alte subiecte relevante pentru oraș. Permite un interes mai larg față de politicile și subiectele publice, în timp ce îi conferă tinerilor puterea de a participa și la alte procese decizionale, cum ar fi alegerile parlamentare generale și ale alegerilor locale, regionale, naționale și europene.
- **Dezvoltarea comunității colaborative:** fără a avea acest efect imediat, dezvoltarea comunității reprezentative poate fi îmbunătățită printr-o componentă colaborativă, prin care unele decizii publice privind orașul sunt delegate către public, către cetățeni. Dacă tinerii simt că fac parte din acest proces, vor avea un stimulent suplimentar să rămână și să contribuie la dezvoltarea propriului oraș, simțindu-se că pot rămâne acasă și că orașul se ocupă și de ei.

IMPACTUL LA NIVELUL REGIONAL/NAȚIONAL

Bugetarea participativă de tineret implementată la nivel local poate produce un impact și la nivel regional și național. La nivel regional, aceasta generează o mai mare coeziune în planificarea și implementarea strategiilor de dezvoltare regională, în special în ceea ce privește domeniul regenerării urbane și calitatea vieții cetățenilor. În plus, BPT poate aborda probleme specifice zonei metropolitane și în cazul în care cooperarea dintre orașul principal și localitățile

sale învecinate poate aborda aspecte specifice cum ar fi mobilitatea tinerilor și accesul acestora la serviciile publice. O BPT conturează foarte bine nevoile care ar putea fi rezolvate mai eficient la nivel metropolitan sau regional.

Un impact al unei BPT la nivel național poate fi stabilit mai ales prin influența ei asupra politicilor naționale. Deoarece tineretul este o competență națională în Uniunea Europeană, politicile cele mai relevante pot fi formulate la acest nivel. Impactul dintre autoritățile locale și cele naționale poate fi bazat pe reciprocitate, experiența locală oferind informații și date brute despre participarea activă a tinerilor, în timp ce nivelul politicilor naționale oferă cadre, instrucțiuni și instrumente pentru crearea, dezvoltarea și consolidarea unor astfel de procese în și mai multe așezări urbane.

IMPACTUL LA NIVELUL EUROPEAN

O multitudine de procese de bugetare participativă de tineret din orașele europene vor contribui la consolidarea democrației participative ca instrument complementar în angajarea activă a tinerilor la nivel continental, convingându-le că pot avea o voce reală cu privire la viitorul Europei și că pot face acest lucru într-un mod activ. Însă BPT ar putea produce ceva mai mult, mai ales în mentalitatea altor categorii decât a tinerilor. Încrederea în capacitatea tinerilor de a forma, inova și schimba societatea va fi sporită semnificativ. În cele din urmă, acest lucru poate duce la o schimbare de abordare în ceea ce privește teama că generația viitoare nu este capabilă să ia lucrurile în propriile mâini și că generațiile mai în vârstă trebuie să aibă grijă de acest lucru.

În cadrul Uniunii Europene, o gamă largă de procese de participare bugetară pentru tineri vor furniza date și feedback despre percepția curentă a tinerilor cu privire la mediul lor, cu privire la nevoile și angajamentele acestora în ceea ce privește îmbunătățirea calității vieții în orașele europene. Uniunea Europeană, ca o unitate, poate fi un lider global în ceea ce privește reacția, adaptarea, îmbunătățirea și inovarea politicilor bazate pe aceste nevoi și dorințe, nu numai în domeniul tineretului, ci și în toate domeniile, deoarece acestea constituie viitorul continentului.

IMPACTUL LA NIVEL GLOBAL

Procese de BPT implementate în toată lumea vor contribui la o coexistență mai organică a tinerilor și a orașelor lor. BPT creează canale prin nevoile în continuă schimbare ale tinerilor sunt accesate în timp real. O BPT identifică două aspecte esențiale referitoare la tineri: nevoile și dorințele acestora. Primul aspect are un impact foarte pozitiv asupra definirii strategiilor și planurilor de acțiune, nu numai la nivel local, ci și global, deoarece se pot compara aspectele specifice și generale ale acestor. Cu toate acestea, al doilea aspect oferă o imagine realistă asupra modului în care generațiile tinere pot participa în mod activ la procesele de inovare socială din întreaga lume. Este

E. PAȘII URMĂTORI ȘI CONSULTĂRI

NOTIȚE

NOTIȚE

NOTIȚE

Created in the framework of the project entitled COM'ON Europe, European Platform of Participatory Budgeting for Youth with the support of the Erasmus+ Programme, Key Action 2, Strategic Partnerships for Youth.

Created in the framework of the Network of European Youth Capitals.

Consortium leader:

Grupul PONT (PONT Group), Cluj-Napoca, Romania

Partners:

Citta di Torino, Italy
Fundação Bracara Augusta, Braga, Portugal
Mladinski kulturni center, Maribor, Slovenia
UNESCO Youth Club Thessaloniki, Thessaloniki, Greece
Association "Varna European Youth Capital", Varna, Bulgaria
Camara Municipal de Cascais, Cascais, Portugal

Contributors:

András Farkas, Andrei Popescu, André Dantas, Babis Papaioannou, Carlos Santos, Claudia Fernando, Mauro Capella, Miguel Narciso, Mircho Hristov, Nina Roškar, Oana Almășan, Örs Szokolay, Réka Kisgyörgy, Sergey Petrov and Željko Milovanović

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

